

Міністерство освіти і науки
України Сумський національний
аграрний університет Факультет
економіки і менеджменту
Кафедра менеджменту імені професора Л.І. Михайлової

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Міжнародна торгівля
(вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми «**Менеджмент**»

за спеціальністю **073 «Менеджмент»**

на **1 (бакалаврському)** рівні вищої освіти

Суми – 2024

Розробник:

Світлана ТУРЧІНА, к.е.н., доцент, доцент
кафедри менеджменту імені професора Л.І. Михайлової

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри менеджменту імені професора Л.І. Михайлової	Протокол від «18» червня 2024 р. № 17
	Завідувач кафедри Альвіна ОРХОВА (підпис)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

Наталія СТОЯНЕЦЬ

(підпис)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

Маргарита ЛИШЕНКО

(підпис)

Рецензія на робочу програму (додається) надана:

Вікторія ТКАЧЕНКО

(підпис)

Людмила МОГИЛЬНА

(підпис)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Надія БАРАНІК

(підпис)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 19.06 2024 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Міжнародна торгівля		
2.	Факультет/кафедра	Економіки і менеджменту / менеджменту імені професора Л.І. Михайлової		
3.	Статус ОК	Вибірковий		
4.	ОК може бути запропонований для	Освітньо-професійна програма «Менеджмент» за спеціальністю 073 «Менеджмент»		
5.	Рівень НРК	Перший (бакалаврський) рівні вищої освіти		
6.	Семестр та тривалість вивчення	денна 5 семестр, 18 тижнів		
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5		
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття) - 44		Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні
		30 / -	30 / -	-
9.	Мова навчання	Українська		
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Турчина Світлана Григорівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту імені професора Л.І. Михайлової Години консультацій – кожного вівторка о 12.15, кабінет 303 е		
11.1	Контактна інформація	styrchina68@gmail.com ; ауд. 303 - е		
11.	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент «Міжнародна торгівля» є важливою складовою підготовки висококваліфікованих фахівців з менеджменту, займає суттєве місце в їх майбутній практичній діяльності. Важливість курсу визначається сучасними умовами розвитку світового господарства в цілому та інтеграцією України як самостійної держави у світове господарство. Основна увага приділяється сучасним тенденціям розвитку світової торгівлі, конкретним формам міжнародної торгівлі, розвитку міжнародних торговельних відносин, формуванню заходів реагування на зміну міжнародних тарифів та торговельних відносин.		
12.	Мета освітнього компонента	Набуття здобувачами теоретичних знань та практичних навичок щодо сучасної ролі, закономірностей розвитку, функціонального наповнення, управлінського інструментарію по регулюванню міжнародних торговельних операцій в сучасних умовах глобалізації.		
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на вивченні макроекономіки, економіки підприємства. 2. Освітній компонент є основою для: обґрунтування управлінських рішень, міжнародний менеджмент		
14.	Політика академічної доброчесності	Дотримання засад політики академічної доброчесності реалізується на засадах положень «Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ» Списування – завдання не зараховується. Використання заборонених засобів під час контрольних засобів – відповідь не зараховується. Плагіат – завдання не зараховується.		
15.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3791		

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

<p style="text-align: center;">Результати навчання за ОК:</p> <p>Після вивчення освітнього компонента здобувач вищої освіти очікувано буде здатен...»</p>	<p>Як оцінюється РНД</p>
<p><i>ДРН 1.</i> Знати основні концепції міжнародної торгівлі, сутність і місце міжнародної торгівлі в міжнародній економічній системі; структуру, специфічні риси міжнародної торгівлі та її вплив на економічний розвиток держави.</p>	<p>Тест множинного вибору</p>
<p><i>ДРН 2.</i> Розуміти особливості регулювання міжнародної торгівлі на національному та наднаціональному рівнях.</p>	<p>Тест множинного вибору</p>
<p><i>ДРН 3.</i> Знати особливості єдиної торгової політики ЄС та застосовувати практичні підходи щодо ефективного використання інструментів торгової політики ЄС.</p>	<p>Тест множинного вибору</p>
<p><i>ДРН 4.</i> Застосовувати практичні підходи щодо виявлення напрямків, форм та методів міжнародної торгівлі на світових галузевих ринках товарів та послуг, в тому числі здатність визначати митну вартість товарів, нараховувати митні платежі.</p>	<p>Розрахунково-аналітичне завдання</p>
<p><i>ДРН 5.</i> Розуміти сутність та особливості організації міжнародної торгівлі сировинними товарами, готовою продукцією (послугами). Знати специфіку міжнародної торгівлі технологіями.</p>	<p>Тест множинного вибору</p>
<p><i>ДРН 6.</i> Аналізувати товарну та географічну структуру зовнішньої торгівлі України з метою визначення конкурентних позицій держави.</p>	<p>Розрахунково-аналітичне завдання</p>

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО КОМПОНЕНТА)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу						Рекомендована література
	Аудиторна робота				Самостійна робота		
	Лк		П.з / семін. з				
	ден.	заочн.	ден.	заочн.	ден.	заочн.	
Тема 1. <i>Поняття міжнародної торгівлі, її структура та специфічні риси</i> 1. Географічна та товарна структура міжнародної торгівлі 2. Основні види ринків та товарів 3. Специфічні риси міжнародної торгівлі	2	-	2	-	6	-	1, 3, 5, 6, 7, 10,
Тема 2. <i>Міжнародна торгівля в міжнародній економічній системі та її вплив на економічний розвиток</i> 1. Визначальні чинники сприяння економічному розвитку та міжнародній торгівлі 2. Роль міжнародної торгівлі в економічному зростанні 3. Типи економічного зростання	2	-	2	-	6	-	1, 2, 4, 7, 9, 11, 13
Тема 3. <i>Теорії міжнародної торгівлі</i> 1. Класичні теорії міжнародної торгівлі 2. Характеристика стандартної моделі міжнародної торгівлі 3. Альтернативні концепції міжнародної торгівлі	2	-	2	-	6	-	1, 2, 3, 5, 6, 10, 14
Тема 4. <i>Національний рівень регулювання міжнародної торгівлі</i> 1. Основні типи торговельної політики 2. Тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі 3. Види мит 4. Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі	2	-	2	-	6	-	3, 4, 7, 10, 12
Тема 5. <i>Наднаціональний рівень регулювання міжнародної торгівлі</i> 1. Регулювання міжнародної торгівлі в системі СОТ	2	-	2	-	6	-	1, 3, 5, 10, 11, 14

2. Регулювання міжнародної торгівлі в системі ООН							
Тема 6. <i>Єдина торгова політика ЄС як основа європейської інтеграції</i> 1. Формування і організація єдиної торгової політики 2. Особливості єдиної торгової політики ЄС	2	-	2	-	6	-	3, 5, 7, 8, 9, 10, 14
Тема 7. <i>Основні інструменти торгової політики ЄС</i> 1. Інструменти тарифного регулювання в ЄС 2. Застосування кількісних обмежень у зовнішній торгівлі ЄС 3. Система захисних заходів у торговій політиці ЄС 4. Фінансові методи торгової політики ЄС	2	-	2	-	6	-	1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 11,14
Тема 8. <i>Форми міжнародної торгівлі: сутність та особливості</i> 1. Форми міжнародної торгівлі щодо предмету торгівлі 2. Форми міжнародної торгівлі щодо способу та організації взаємовідносин між партнерами	2	-	2	-	6	-	1, 3, 5, 10,11,14
Тема 9. <i>Методи здійснення експортно-імпортних операцій</i> 1. Торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами (прямий метод) 2. Торгівля через торговельно-посередницьку ланку (непрямий метод)	2	-	2	-	6	-	1, 3, 5, 10, 12
Тема 10. <i>Організовані міжнародні товарні ринки</i> 1. Сутність міжнародної біржової торгівлі 2. Види та порядок проведення біржових операцій 3. Характеристика міжнародних товарних аукціонів 4. Міжнародні ярмарки та виставки	2	-	2	-	6	-	5, 7, 8, 9, 10,14,
Тема 11. <i>Організація міжнародної торгівлі та розвиток світових ринків сировинних товарів</i> 1. Поняття та класифікація	2	-	2	-	6	-	1, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 12

<p>сировинних товарів</p> <p>2. Світова торгівля сировиною: основні експортери та динаміка</p> <p>3. Особливості організації торгівлі сировиною</p> <p>Місткість світового ринку сировини</p>							
<p>Тема 12. <i>Особливості організації міжнародної торгівлі готовою продукцією</i></p> <p>1. Особливості світового ринку готової продукції. Класифікація готової продукції.</p> <p>2. Лізинг як форма торгівлі готовою продукцією.</p> <p>3. Особливості ціноутворення на ринку готової продукції.</p> <p>4. Аналіз світових ринків готової продукції (вибірково).</p>	2	-	2	-	6	-	1, 2, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14
<p>Тема 13. <i>Сучасні особливості міжнародної торгівлі послугами</i></p> <p>1. Поняття та класифікація світового ринку послуг</p> <p>2. Особливості протекціоністської політики при міжнародній торгівлі послугами</p> <p>3. Міжнародно-правового регулювання ринку послуг.</p> <p>4. Україна на світовому ринку послуг. Основні тенденції світового ринку послуг на сучасному етапі</p>	2	-	2	-	6	-	5, 7, 8, 9, 10, 14
<p>Тема 14. <i>Міжнародна торгівля технологіями і об'єктами авторського права</i></p> <p>1. Світовий ринок технологій та його структура.</p> <p>2. Торговельні аспекти прав інтелектуальної власності.</p> <p>3. Державне та міждержавне регулювання передачі технологій, його механізми.</p>	2	-	2	-	6	-	2, 3, 5, 7, 8, 10, 12
<p>Тема 15. <i>Зовнішня торгівля України та економічний розвиток</i></p> <p>1. Товарна та географічна структура зовнішньої торгівлі України</p> <p>2. Чинники впливу на зовнішню торгівлю України</p>	2	-	2	-	6	-	1, 2, 5, 7, 8, 9, 10, 12

3. Диверсифікація експортного портфелю України							
4. Україна і Світова організація торгівлі (СОТ)							
Всього	30	-	30	-	90	-	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>здобувач самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Знати основні концепції міжнародної торгівлі, сутність і місце міжнародної торгівлі в міжнародній економічній системі; структуру, специфічні риси міжнародної торгівлі та її вплив на економічний розвиток держави	Лекція, практичне заняття, обговорення актуальних питань	2	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка презентацій	22
ДРН 2. Розуміти особливості регулювання міжнародної торгівлі на національному та наднаціональному рівнях	Лекція, практичне заняття, презентації	2	Опрацювання теоретичного матеріалу	23
ДРН 3. Знати особливості єдиної торгової політики ЄС та застосовувати практичні підходи щодо ефективного використання інструментів торгової політики ЄС	Лекція, практичне заняття, дебати	3	Опрацювання теоретичного матеріалу	22
ДРН 4. Застосовувати практичні підходи щодо виявлення напрямків, форм та методів міжнародної торгівлі на світових галузевих ринках товарів та послуг, в тому числі здатність визначати митну вартість товарів, нараховувати митні платежі.	Лекція, практичне заняття, обговорення актуальних питань	2	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань	23
ДРН 5. Розуміти сутність та особливості організації міжнародної торгівлі сировинними товарами, готовою продукцією (послугами). Знати специфіку міжнародної торгівлі технологіями.	Лекція, практичне заняття	2	Опрацювання теоретичного матеріалу	23
ДРН 6. Аналізувати товарну та географічну структуру зовнішньої торгівлі України з метою визначення конкурентних позицій держави.	Лекція, практичне заняття	3	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань	23

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	Презентація	5 балів /5%	Протягом семестру
2	Модуль 1 – тест множинного вибору	25 балів /25 %	За затвердженим графіком
3	Модуль 2 – тест множинного вибору	25 балів /25 %	За затвердженим графіком
4	Тест множинного вибору	15 балів /15 %	За затвердженим графіком
5	Самостійна робота - виконання індивідуального завдання	15 балів /15 %	За затвердженим графіком
6	Виконання розрахунково-аналітичного завдання	15 балів /15 %	На 17 тижні

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<i><1 балу</i>	<i>1-2 бали</i>	<i>3-4 бали</i>	<i>5 балів</i>
Презентація	Завдання не виконано	Завдання виконано в обсязі до 5 робочих слайдів за навчальними матеріалами, окремі складові (назви елементів, висновки) відсутні	Виконано усі вимоги до завдання, але відсутні власні висновки	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, наведені власні висновки та пропозиції
Тест множинного вибору	<i><10 балів</i> Менше 60 % правильних відповідей	<i>10-14 балів</i> 60 % - 74 % правильних відповідей	<i>15-20 балів</i> 75 % - 89 % правильних відповідей	<i>21-25 балів</i> 90-100 % правильних відповідей
Тест множинного вибору	<i><10 балів</i> Менше 60 % правильних відповідей	<i>10-14 балів</i> 60 % - 74 % правильних відповідей	<i>15-20 балів</i> 75 % - 89 % правильних відповідей	<i>21-25 балів</i> 90-100 % правильних відповідей
Тест множинного вибору	<i><9 балів</i> Менше 60 % правильних відповідей	<i>9 – 10 балів</i> 60 % - 74 % правильних відповідей	<i>11- 13 балів</i> 75 % - 89 % правильних відповідей	<i>14 – 15 балів</i> 90-100 % правильних відповідей
Самостійна робота - виконання розрахункового завдання	<i><9 балів</i> Завдання не виконано (методика та відповіді неправильні)	<i>9 – 10 балів</i> Хід виконання вірний, але наявні суттєві помилки, відповіді, в основному неправильні	<i>11- 13 балів</i> Завдання виконано, але існують несуттєві помилки	<i>14 – 15 балів</i> Завдання повністю виконано. Помилки відсутні
Виконання	<i><9 балів</i>	<i>9 – 10 балів</i>	<i>11- 13 балів</i>	<i>14 – 15 балів</i>

розрахунково-аналітичного завдання	Не вирішуються основні числові задачі	Вирішувати основні числові задачі, використовуючи відповідні методи	Вирішувати низку числових задач, використовуючи відповідні методи	Вирішувати складні числові проблеми, використовуючи відповідні методи.
------------------------------------	---------------------------------------	---	---	--

5.2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Тестування в Google Forms	На кожному практичному занятті (вступний контроль)
2	Самооцінка знань в програмі Mentimeter	По закінченню кожної теми
3	Виконання завдань за допомогою додатку MicrosoftExcel	Під час виконання практичних завдань
4	Усний зворотній зв'язок від викладача на письмове опитування поточного контролю	Протягом 9 та 18 тижня
5	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів щодо виконання індивідуального завдання	Протягом 16 тижня
6	Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після презентації	Під час виконання завдання

5.3. Шкала оцінювання (підсумкова) – загальноприйнята для університету:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою (при заліку)
90 – 100	зараховано
82-89	
75-81	
69-74	
60-68	
35-59	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1 Основні джерела

6.1.1 Підручники, посібники

1. Григорова – Беренда Л.І., Шуба М.В.. Теорія і практика зовнішньої торгівлі: навчальний посібник – 2-ге вид., випр., перероб. і доп. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 136 с. URL: <https://core.ac.uk/download/576855457.pdf>
2. Кузнецова К.О., Чорній В.В., Ченуша О.С. Міжнародна торгівля: конспект лекцій: навчальний посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 191 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/43471/1/MT_KL.pdf
3. Larry D Qiu. Competition, Innovation and Trade. World Scientific Studies in International Economics, 2020. 392 p.

6.1.2 Методичне забезпечення

4. Міжнародна торгівля. Конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузей знань: 07 «Управління та адміністрування», 05 «Соціальні та поведінкові науки», 12 «Інформаційні технології» денної та заочної форми навчання. Турчіна С.Г. Суми, 2024. 68 с
5. Міжнародна торгівля. Методичні вказівки до проведення практичних занять для здобувачів (бакалаврського) рівня вищої освіти галузей знань: 07 «Управління та адміністрування», 05 «Соціальні та поведінкові науки», 12 «Інформаційні технології» денної та заочної форми навчання. Турчіна С.Г. Суми, 2024. 32 с.
6. Міжнародна торгівля. Методичні вказівки до самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузей знань: 07 «Управління та адміністрування», 05 «Соціальні та поведінкові науки», 12 «Інформаційні технології» денної та заочної форми навчання. Турчіна С.Г. Суми, 2024. 42 с.

6.1.3 Інші джерел

7. Офіційний сайт СОТ URL: <http://www.wto.org/>
8. Офіційний сайт ЮНКТАД URL: <http://www.un.org/ru/ga/unctad/>
9. Офіційний сайт Європейського союзу URL: <http://www.europa.eu.int>
10. Офіційний сайт Організації економічного співробітництва і розвитку URL: <http://www.oecd.org/>

6.2 . Додаткові джерела

11. Глобалізація і безпека розвитку: Монографія / О.Г. Білорус, Д.Г. Лук'яненко та ін.; керівник авт. Колективу і наук. ред. О.Г. Білорус. К.: КНЕУ 2021. 625 с.
12. Кононенко, Л. В. Трансформування міжнародної торгівлі в умовах глобалізації і цифровізації економіки. *Наука і техніка сьогодні*. 2022. № 5 (5). С. 110-121.
13. Стоянець Н.В., Турчіна С.Г. Міжнародні транскордонні перевезення. Навчальний посібник. Сумський національний аграрний університет. Суми: СНАУ, 2021. 180 с.
14. Турчіна С.Г., Дашутіна Л.О. Кадрова політика аудиторських підприємств – надавачів послуг суб'єктам ЗЕД. *Бізнес навігатор: науково-виробничий журнал Міжнародного університету бізнесу і права*. Випуск № 2 (58). 2020. С. 17 – 21.

6.3. Програмне забезпечення

1. Пакет програмних продуктів Microsoft Office
2. Програмне забезпечення для дистанційного навчання: Zoom, Moodle